

1. 2013 SONU GÜMRÜKTE GÜNDEM

2013 yılında küresel ticaret ve gümrük uygulamalarında hem kamu görevlilerini hem de şirket yöneticilerini yakından ilgilendirecek bir takım değişiklikler yapılmıştır.

Özellikle gümrük işlemlerinde yeni bir yaklaşım olan “**Yetkilendirilmiş Yükümlü Sertifikası**” uygulamasında, ithalata ilişkin beklenen düzenlemelerin taslak metninin yayınlanması bunların arasında en öne çıkanı olmuştur. “İthalatta Yerinde Gümrükleme Uygulaması”na ilişkin düzenlemeler imalatçı-ihracatçı şirketler için büyük önem arz etmekte olup, bu dönemin ilk gündem maddesinin “Yetkilendirilmiş Yükümlü Sertifikası” olacağı kanaati hakimdir.

Diğer taraftan, gümrük işlemlerinde kullanılan ve Damga Vergisi Kanunu kapsamında damga vergisine tabi kağıt ve sözleşmelerin damga vergisinin ödenip ödenmediği konusu 2013 yılında öne çıkan diğer bir gümrük konusu olmuştur.

Son dönemde **menşe şahadetnameleri** için başlayan **damga vergisi sorgulamaları**, Gümrük Yönetmeliği'nin 53'üncü maddesi kapsamındaki “**istisnai kıymet**” için verilen sözleşmeler, antrepoda devir işlemleri için gümrük idaresi tarafından (şu an için uygulaması bulunmamaktadır) talep edilmiş olan **devir sözleşmeleri** ve taahhütnameler gibi belgelere ilişkin olarak da devam etmektedir.

Aslında damga vergisinin konusuna ilişkin usul ve esaslar konusunda Vergi Usul Kanunu kapsamında vergi idareleri yetkilendirilmiştir. Gümrük idaresinin rolü ise ödenen damga vergisinin ithalatta KDV matrahına dahil edilmesi aşamasında (KDV Kanunu md. 21/b) devreye girmektedir. Gümrük işlemlerinde kullanılan kâğıtların hem Vergi Dairesi hem de Gümrük İdaresi tarafından damga vergisi açısından sorgulanması damga vergisi konusunun uzun bir süre konuşulacağını göstermektedir.

2013 yılının son çeyreğinde öne çıkan mevzuat değişiklikleri aşağıda yer almaktadır:

1.1 İhracatta Yerinde Gümrükleme

İthalatta yerinde gümrükleme uygulamasına ilişkin taslak metin yayınlanmıştır. 10.01.2013 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Gümrük İşlemlerinin Kolaylaştırılması Yönetmeliği'nde “ihracatta yerinde gümrükleme” ile ilgili düzenlemeler yapılmıştı. Bu Yönetmelik'te yer almayan “İthalatta Yerinde Gümrükleme” sistemine ilişkin değişiklik taslağı hazırlanmıştır. Söz konusu değişiklik taslağına “www.gtb.gov.tr” adresinden ulaşmak mümkündür.

Konuya ilişkin Gümrük ve Ticaret Bakanlığının resmi sitesindeki taslak metine göre, Ocak ayında ihracatçı firmalar için uygulamaya konulan “Yerinde Gümrükleme” sisteminin, imalatçı konumdaki ithalatçı firmalar için de hayata geçirileceği anlaşılmaktadır.

Bu bağlamda, “yetkilendirilmiş yükümlü statüsü”ne sahip şirketlerin, ihracat işlemlerinde olduğu gibi ithalat işlemlerinde de “yerinde gümrükleme” uygulamasından yararlanması hedeflenmektedir. İthalatta yerinde gümrükleme uygulaması ile yetkilendirilmiş yükümlü sertifikası sahibi ithalatçı firmaların ithal ettiği eşyanın gümrük işlemlerini, firmanın tesislerinde yapılabilmesi planlanmaktadır. Böylece ithal eşyasının iç gümrüğe getirilmeden doğrudan firma tesislerine sevk edilebilme imkânı elde edilmiş olunacaktır.

Taslak metinde daha önce gümrük tekniğinde kullanılmayan “**ithalatta yerinde gümrükleme**”, “**izinli alıcı**”, “**yeşil hat (muayene)**” gibi yeni gümrük terimlerine yer verildiği gözlemlenmiştir.İthalatçı şirketler için önemli olduğunu düşünülen bu değişiklik taslağının 2014 yılı içerisinde yürürlüğe konulacağı beklentisi hakimdir.

1.2 Dahilde İşleme Rejimi

Dahilde İşleme Rejiminde ek süre verilmesinde kolaylık sağlanmıştır. 09.10.2013 tarihli Resmi Gazete ile, Ekonomi Bakanlığınca Dahilde İşleme Rejimine ilişkin 2006/12 sayılı Tebliğ’de değişiklik yapan 2013/6 sayılı Tebliğ yayınlanmıştır.

Bu Tebliğ ile 2006/12 sayılı Tebliğ’in 21’inci maddesinde düzenlenen **ek süre müracaatı** (haklı sebep ve mücbir sebep ile fevkalade hallere ilişkin ek süre müracaatları dahil) için ön görülen süre **1 aydan 3 aya çıkarılmıştır**. Böylece, 2006/12 sayılı tebliğin 22 inci maddesinin 1, 2 ve 5 inci fıkraları kapsamında dahilde işleme izin belgelerine ek süre almak için, en geç belge süresi sonundan itibaren 3 (üç) ay içerisinde elektronik ortamda Bakanlığa başvuru yapılması gerekecektir.

Diğer taraftan, 2006/12 sayılı Tebliğ’in 22’inci maddesi uyarınca, ek süre müracaatının değerlendirilmesinde dahilde işleme izin belgesi kapsamında gerçekleştirilen ihracat değerinin belge ihracat taahhüdü değerine oranı % 50’den % 25’e düşürülmüştür. Bu bağlamda, dahilde işleme izin belgesi kapsamında gerçekleştirilen ihracat değerinin belge ihracat taahhüdü değerine oranının en az % 25’i olması halinde (komple tesis veya gemi inşasına ilişkin düzenlenen belgelerde üretimin % 25’inin tamamlandığının belgelenmesi halinde) dahilde işleme izin belgesine belge orijinal süresinin yarısı kadar ek süre verilebilecektir.

1.3 Fazla Mesai Ücretleri

Fazla mesai ve yolluk ücretlerin ithalatta KDV matrahına dahil edilmesine ilişkin açıklama yapılmıştır. Gümrükler Genel Müdürlüğü tarafından, fazla mesai ve memur yolluk işlemleri ödemelerinin ithalatta KDV matrahına girmesi gerektiği konusunda bir tasarruflu yazı yayımlanmıştır.

Tasarruflu yazıdan, konuya ilişkin Gelir İdaresi Başkanlığı ile yazışma yapıldığı ve Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı’ndan 20.05.2013 tarihli 44031 sayılı yazının temin edildiği

anlaşılmaktadır.

Gelir İdaresi Başkanlığı'na ait anılan yazıda; fazla mesai ve memur yolluk giderlerinin Katma Değer Vergisi Kanunu'nun "İthalatta matrah" başlıklı 21. maddesi karşısındaki durumu ile ilgili olarak;

3065 sayılı Katma Değer Vergisi (KDV) Kanununun;

- 1/2'nci maddesinde; her türlü mal ve hizmet ithalatının KDV'ye tabi olduğu,
- 21/c maddesinde; gümrük beyannamesinin tescil tarihine kadar yapılan diğer giderler ve ödemelerden vergilendirilmeyenler ile mal bedeli üzerinden hesaplanan fiyat farkı, kur farkı gibi ödemelerin ithalatta KDV matrahına dahil olduğu, hükmünün yer aldığı belirtilmektedir.

Bu çerçevede, **fazla mesai ve memur yolluk işlemleri ödemelerinin gümrük beyannamesinin tescil tarihine kadar yapılan diğer giderler ve ödemelerden vergilendirilmeyenler kapsamında ithalatta KDV matrahına dahil edilmesi** gerekmektedir.

1.4 Götürü Teminat Uygulaması

ÖTV Kanunu'nun (I) sayılı listesindeki ürünler için götürü teminat uygulaması kalkmıştır.

21 Kasım 2013 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan "Gümrük Yönetmeliği'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" ile Gümrük Yönetmeliği'nde değişiklikler yapılmıştır.

Bu değişikliklere bakıldığında iki hususun öne çıktığı görülmektedir:

- 1) Sözlü beyan ile gümrük idaresi tarafından verilen dahilde işleme izinleri kapsamına; tamir ve bakım işlemine tabi tutulacak gemilere ait malzeme ve ekipmanlar ile motorlu nakil vasıtaları, tarım makineleri ve bunların parçaları eklenmiştir.
- 2) Diğer değişiklik ise götürü teminat uygulamasında yaşanmıştır. Götürü teminat, eşyanın gümrükçe onaylanmış işlem veya kullanıma tabi tutulmasına ilişkin tüm kamu alacakları için geçerli olacağı ancak, Özel Tüketim Vergisi Kanunu'nun eki (I) sayılı listede yer alan eşyaya ilişkin kamu alacakları için götürü teminat uygulamasından yararlanılamayacağı düzenlenmiştir.

Bu düzenleme ile ÖTV Kanunu'nun eki (I) sayılı listede yer alan akaryakıt ürünlerine ait kamu alacakları için götürü teminat uygulanması yerine (tek bir teminat vermek yerine) her bir işlem için ayrı ayrı hesaplanan kamu alacakları için teminat verilmesi gerekmektedir. Örneğin, motorinin ÖTV'si litre başına 1,5945 TL'dir. 1.000.000 litre motorinin antrepoya alınması durumunda antrepo işleticisinin veya kullanıcısının en az 1.594.500 TL tutarında sadece ÖTV için bir teminat vermesi gerekmektedir (gümrük idareleri teminat uygulamalarında kamu alacağının %120'sini teminat olarak hesaplayabilmektedirler).

Bu işlemin her bir işlem için yapılacağı dikkate alındığında, bu düzenlemenin ÖTV Kanunu'nun (I) sayılı listesinde yer alan ürünleri depolayan antrepo işleticileri için önemli bir değişiklik olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

2. 2014 BAŞI GÜMRÜKTE GÜNDEM

2.1 Sektörel Destekleme Tebliği

04.01.2014 tarihli 28872 sayılı Resmi Gazete ile 01 seri nolu Gümrük Genel Tebliği (**Sektörel Destekleme**) yayımlanmıştır. Bu tebliğ ile, Gümrükler Genel Müdürlüğünden "Mevzuat Desteği", "Proje ve Yatırımlara Gümrük Mevzuatı Boyutuyla Destek Verilmesi", "Gümrük İdarelerinde Yaşanan Genel ve/veya Süreklilik Arz Eden Konuların Çözülmesi", "Gümrük İş ve İşlemleriyle İlgili Konular ile Bu Konuların Başvuru Mercileri Hakkında Bilgi" konularında destek alınabilecektir.

Bu tebliğin **amacı**, Gümrük ve Ticaret Bakanlığının gümrük politikasının uygulanması ve geliştirilmesi ile gümrük hizmetlerinin süratli, etkili, verimli, belirlenen standartlara uygun şekilde yürütülmesini sağlama görevi çerçevesinde gerçekleştirilecek sektörel destekleme faaliyetlerini düzenlemektir.

Tebliğ, kişilere gümrük mevzuatı uyarınca sahip oldukları haklara ve gümrük işlemlerinin daha az maliyet ve bürokrasi ile tamamlanmasına yönelik bilgi verilmesi, gümrük idarelerinde yaşanan gümrük mevzuatı ile ilgili genel nitelikteki ve/veya süreklilik arz eden konuların tek noktadan koordinasyonunun sağlanması ve sonuçlandırılmasına yönelik Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca yürütülecek sektörel destekleme faaliyetlerine ilişkin usul ve esasları **kapsamaktadır**.

Bu Tebliğ uyarınca gerçekleştirilecek sektörel destekleme faaliyetlerinden;

- Yetkilendirilmiş yükümlü sertifikasına sahip firmalar,
- Gümrük işlemlerinin kullanımını zorunlu kılan proje yürüten firmalar,
- Gümrük ve Ticaret Konseyinde temsil edilen sivil toplum kuruluşları

yararlanacaktır.

Sektörel destekleme faaliyetleri;

- 1) Bakanlığın "güvenli ve kolay ticaret" vizyonu kapsamında öngörülen hedeflere kısa sürede ve başarıyla ulaşılabilmesi için mevzuat desteği sağlanması,
- 2) Proje ve yatırımların gümrük mevzuatı ve uygulamaları boyutuyla desteklenmesi,
- 3) Gümrük idarelerinde yaşanan genel nitelikteki ve/veya süreklilik arz eden konuların tek noktadan koordinasyonunun sağlanması ve sonuçlandırılması,
- 4) Gümrük iş ve işlemleriyle ilgili konular ile bu konuların başvuru mercileri hakkında bilgilendirme ve yönlendirme yapılması,

hususlarını içermektedir.

Sektörel destekleme başvuruları Bakanlığa (Gümrükler Genel Müdürlüğüne) ve tebliğin ekinde bir örneği yer alan başvuru formu veya bu formda yer alan bilgileri içeren bir dilekçe ile yapılacaktır. Gümrükler Genel Müdürlüğü tarafından başvuru ve eki belgeler incelenerek bir ay içerisinde sonuçlandırılması esas alınacaktır.

2.2 Fasulye Gümrük Vergisi

21 Ocak 2014 tarihli ve 28889 sayılı Resmi gazete ile, 20/12/1995 tarihli ve 95/7606 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe konulan İthalat Rejimi Kararı'na ekli 1 Sayılı Liste'de yer alan maddelere ilişkin gümrük vergilerinde değişiklik yapılmıştır.

Bu değişiklik ile "**kuru baklagillerden fasulye**" cinsi ürünün gümrük vergisi % 0 olarak değiştirilmiştir.

2.3 İthalatta Haksız Rekabet

İthalatta haksız rekabetin önlenmesine ilişkin 2013/15 sayılı tebliğ yayımlanmıştır.

22 Ocak 2014 tarihli ve 28890 sayılı Resmi Gazete ile Ekonomi Bakanlığı'na ait 2014/5 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ yayımlandı. Söz konusu Tebliğ ile **mevcut dampinge karşı önlemlerin yürürlükte kalma süreleri yayımlanmıştır.**

Tebliğin 3. Maddesinde; Tebliğ kapsamındaki ürünlerin yerli üreticileri veya yerli üretim dalı adına hareket ettiğini tevsik eden gerçek veya tüzel kişi ya da kuruluşların, ilgili ürünlerdeki önlemin sona ermesinin dampingin ve zararın devam etmesine veya yeniden meydana gelmesine yol açacağı iddiasıyla yeterli delillerle destekleyerek ilgili önlemin sona erme tarihinden **en geç üç ay önce** T.C. Ekonomi Bakanlığı'na yazılı başvurarak nihai gözden geçirme soruşturması açılmasını talep etme haklarının mevcut olduğu bildirilmiştir.

Tebliğde ayrıca, nihai gözden geçirme soruşturması sonuçlanıncaya kadar mevcut dampinge karşı önlemlerin yürürlükte kalacağı; soruşturma sonucunda dampingin ve zararın devam etmesinin veya yeniden meydana gelmesinin muhtemel olduğunun tespit edilmesi halinde, dampinge karşı önlem uygulanmasına devam edileceği belirtilmiştir.

Diğer yandan, önlemin sona ermesinin dampingi ve zararı devam ettirmeyeceği veya yeniden meydana getirmeyeceği tespit edilmesi halinde, mevcut dampinge karşı önlem veya sübvansiyona karşı telafi edici önlemin yürürlükten kaldırılmasına karar verilmiştir.

KAYNAK

Vergide Gündem Dergisi, Ocak 2014

2013 ve 2014 Yılı Gümrük Sirküleri